

Contactpersoon Team vergunningen en zorgplanning

E-mail erkenningen@vaph.be

Telefoon

Bijlagen

Wijzigingen aan het kwaliteitsbesluit

Geachte Mevrouw

Geachte Heer

Op 17 maart 2017 keurde de Vlaamse Regering een aantal wijzigingen goed aan het besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2011 betreffende de algemene erkenningsvoorwaarden en kwaliteitszorg van voorzieningen voor opvang, behandeling en begeleiding van personen met een handicap. Na de invoering van de persoonsvolgende financiering werden deze wijzigingen noodzakelijk geacht. Ze hebben onder meer betrekking op de overeenkomsten met de gebruikers. Het besluit werd daarnaast ook in overeenstemming gebracht met de nieuwe wet op de bewindvoering.

De wijzigingen gaan in vanaf 1 januari 2017. Zij zijn echter slechts tegenstelbaar aan derden, bijvoorbeeld aan gebruikers of ouders, vanaf 21 april 2017, de datum waarop de wijzigingen zijn gepubliceerd in het Belgisch staatsblad.

In deze infonota vindt u een overzicht van alle afzonderlijke wijzigingen.

Het gewijzigde besluit kunt u terugvinden op de Vlaamse codex:

<https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1020146&param=inhoud&ref=search&AVIDS=>

1 Bewindvoering

Artikel 2 van het besluit werd als volgt aangepast (wijzigingen cursief):

Als bewindvoering is ingesteld, worden de rechten, vermeld in dit besluit, uitgeoefend door de gebruiker, de bewindvoerder of beiden, overeenkomstig de beschikking van de vrederechter. De persoon met een handicap wordt rekening houdend met zijn mogelijkheden maximaal betrokken bij de uitoefening van die rechten.

Als een gebruiker de rechten met betrekking tot persoonsgebonden materies, vastgesteld in dit besluit, niet zelfstandig kan uitoefenen, *en er geen bewindvoerder bevoegd is om de gebruiker te vertegenwoordigen*, worden die rechten door de samenwonende echtgenoot of de wettelijk of feitelijk samenwonende partner uitgeoefend.

Als de echtgenoot of partner dat niet wil doen of als de gebruiker geen echtgenoot of partner heeft worden de rechten in dalende volgorde uitgeoefend door :

1° een van de ouders of beide ouders;

2° een persoon, aangewezen door de persoon met een handicap of door zijn ouders of voogd;

3° een meerderjarig kind;

4° een meerderjarige broer of zus.

2 Toepassingsgebied

Aan het toepassingsgebied van het besluit werd niets gewijzigd op één uitzondering na. Het is nog steeds van toepassing op MFC's en vergunde zorgaanbieders voor zowel rechtstreekse als niet-rechtstreeks toegankelijke hulp en op DOP's. Daaraan werd echter toegevoegd: *de opvang in crisis- en noodsituaties*. Voorheen was het besluit hier niet op van toepassing. (artikel 4)

3 Proefperiode

Voor de proefperiode werd het bedrag van de verbrekingsvergoeding aangepast. Zij werd in overeenstemming gebracht met de persoonsvolgende financiering. Zij is nu vastgesteld op een bedrag gelijk aan de vergoeding voor ondersteuning tijdens de opzegtermijn, met een maximum van een vergoeding voor 1 maand. (artikel 6)

4 Zorgbemiddeling

In artikel 7 van het besluit was er vroeger opgenomen dat de voorziening moest doorverwijzen naar zorgbemiddeling als zij niet kon voorzien in de aangewezen dienstverlening. Deze bepaling is geschrapt. De budgethouder is nu immers zelf de regisseur van zijn zorg en ondersteuning en kan zich indien nodig laten bijstaan door een bijstandsorganisatie.

5 Overeenkomst

Het protocol, de individuele dienstverleningsovereenkomst en het charter worden vervangen door één schriftelijke overeenkomst die bestaat uit: een individuele dienstverleningsovereenkomst en collectieve rechten en plichten.

Bij gebruik van een persoonsvolgend budget wordt de overeenkomst gesloten onder de opschortende voorwaarde van controle van de overeenkomst of het beschikbare budget door het agentschap. (artikel 8)

De voorzieningen die niet-rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning verstrekken aan meerderjarigen hebben de tijd tot 31 december 2017 om het bestaande protocol van verblijf, behandeling en begeleiding en de individuele dienstverleningsovereenkomst te vervangen door de schriftelijke overeenkomst.

Bij wijze van overgangsmaatregel geldt het aantal zorggebonden punten, bepaald in de transitie naar de persoonsvolgende financiering, als verantwoording van de besteding van het budget, totdat de voorziening en de gebruiker de schriftelijke overeenkomst gesloten hebben.

De multifunctionele centra kunnen de bestaande overeenkomsten gesloten tussen hen en de gebruiker nog continueren tot dat ook voor de minderjarigen de persoonsvolgende financiering ingevoerd wordt.

5.1 Individuele dienstverleningsovereenkomst

In de individuele dienstverleningsovereenkomst worden de ondersteuningsfuncties vastgelegd. Per vorm van ondersteuning wordt de frequentie en de duur van de ondersteuning bepaald. Indien van toepassing, wordt op basis van de duur en de frequentie bepaald welke vergoeding verschuldigd is, uitgedrukt in euro of zorggebonden punten.

In de individuele dienstverleningsovereenkomst wordt ook de financiële bijdrage of de vergoeding voor de woon- en leefkosten bepaald.

De persoon met een handicap die nieuw opstart met een persoonsvolgend budget of de persoon met een handicap die verandert van voorziening betaalt sowieso de woon- en leefkosten.

Het besluit definieert woonkosten als volgt: "De vergoeding voor het gebruik of de huur van een woning, kamer, studio of appartement en eventueel gemeenschappelijke ruimtes die door de gebruiker in het kader van de dienstverlening gebruikt kunnen worden, met inbegrip van de vergoeding voor het gebruik van water, verwarming en elektriciteit en de vergoeding van normale en kleine herstellingen voor deze ruimtes."

De kosten voor aanpassingen aan de infrastructuur die ter beschikking gesteld wordt door de vergunde zorgaanbieder, die uitgevoerd worden met het oog op bijzondere infrastructuurnoden door de aard van de handicap, mogen niet als woonkosten aangerekend worden.

Onder leefkosten wordt verstaan de vergoeding voor het levensonderhoud. Het gaat om de kosten voor: voeding, drank, onderhoud en schoonmaak van de woning en de gemeenschappelijke ruimtes, aansluiting op internet en aansluiting van tv en telefoon, was- en strijkservice, medicatie, verzorgingsproducten, kleding, vervoer, ontspanning, abonnementen en verzekeringen.

Kosten die vergoed worden met een persoonsvolgend budget, kunnen niet ook als woon- en leefkosten worden aangerekend.

Naast de opname in de individuele dienstverleningsovereenkomst, moeten de woon- en leefkosten en de aanpassingen eraan ook publiek kenbaar worden gemaakt en moet er aan het collectief

overlegorgaan transparantie worden geboden over de principes die aan de basis liggen van de berekeningswijze van de woon- en leefkosten.

Van de ondersteuningsafspraken in de individuele dienstverleningsovereenkomst moet tijdelijk en beperkt kunnen worden afgeweken. De voorziening moet een beleid hebben dat mogelijk maakt een antwoord te bieden op vragen van gebruikers die tijdelijke en beperkt meer ondersteuning nodig hebben.

Er moet naar worden gestreefd dat de geboden ondersteuning maatschappelijk aanvaardbaar is. Deze verplichting was ook al opgenomen in de vorige versie van het besluit, maar er werd een verwijzing naar het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap aan toegevoegd. (artikel 9)

De individuele dienstverleningsovereenkomst wordt verder geconcretiseerd in een handelingsplan voor de persoon met een handicap en de begeleiding. In het handelingsplan wordt concreet ingevuld hoe de verschillende ondersteuningsfuncties van de individuele dienstverleningsovereenkomst zullen uitgevoerd worden.

Het handelingsplan wordt door beide partijen voor akkoord ondertekend en maakt integraal deel uit van de individuele dienstverleningsovereenkomst.

Het handelingsplan wordt op regelmatige tijdstippen geëvalueerd en zo nodig bijgestuurd in overleg met de persoon met een handicap.

De individuele dienstverleningsovereenkomst bepaalt de frequentie, het tijdstip en de wijze van evalueren van het handelingsplan. De persoon met een handicap kan altijd bijkomend een evaluatie van het handelingsplan vragen. Als wijzigingen van het handelingsplan resulteren in wijzigingen van de duur of frequentie van de verschillende ondersteuningsfuncties van de individuele dienstverleningsovereenkomst, dan wordt die overeenkomst aangepast. (artikel 11)

Bij het verlenen van rechtstreeks toegankelijke hulp moet er geen handelingsplan worden opgesteld. Ook de diensten ondersteuningsplan moeten geen handelingsplan opstellen. (artikel 13)

De volgende elementen moeten minimaal in de individuele dienstverleningsovereenkomst worden vermeld:

- 1° de identiteit van de partijen;
- 2° de aanvangsdatum van de ondersteuning en de duur van de overeenkomst. In geval van een proefperiode wordt de duur ervan vermeld;
- 3° de natuurlijke persoon of rechtspersoon die verantwoordelijk is voor de betaling en de wijze waarop de afrekening en de betaling zal gebeuren, alsook, in voorkomend geval, de betaling van het gevraagde voorschot en de wijze waarop dat voorschot betaald wordt. Dat voorschot kan nooit meer bedragen dan de vergoeding verschuldigd voor een maand zorg of ondersteuning;
- 4° voor minderjarigen de aard van de ondersteuning, meer bepaald: verblijf, schoolaanvullende dagopvang, schoolvervangende dagopvang, begeleiding, behandeling of diagnostiek uitgedrukt in respectievelijk nachten, dagdelen of uren;
- 5° voor meerderjarigen de aard van de ondersteuning, meer bepaald: woonondersteuning, dagondersteuning, individuele begeleiding of permanentie, met vermelding van duur en frequentie en de respectieve kosten uitgedrukt in euro of personeelspunten;
- 6° de plaats of plaatsen waar de ondersteuning geboden wordt;
- 7° de wijze waarop de voorziening een antwoord zal bieden op vragen van de gebruiker om tijdelijk en beperkt meer ondersteuning te bieden, bepaald in artikel 9, §5;

8° als de gebruiker de wettelijke eigen financiële bijdrage betaalt, een inventaris van de maandelijkse inkomsten van de persoon met een handicap, met een onderscheid tussen arbeidsinkomsten, vervangingsinkomens en andere persoonlijke inkomsten, en als dat voordeliger is voor de gebruiker, de inkomsten van de echtgenoot of wettelijk samenwonende. De wettelijk voorgeschreven persoonlijke bijdrage wordt vastgesteld op basis van die gegevens en wordt samen met het bedrag van het gereserveerde persoonlijk inkomen en in voorkomend geval het bedrag van de socioculturele toelage vermeld in de individuele dienstverleningsovereenkomst;

9° als de gebruiker geen wettelijke eigen financiële bijdrage betaalt: opsomming van de woon- en leefkosten waarover overeenkomst is tussen de gebruiker en de voorziening en die de gebruiker moet betalen;

10° de wijze waarop, als dat van toepassing is, de inventaris van de duurzame persoonlijke goederen van de gebruiker binnen de voorziening wordt bijgehouden en geactualiseerd;

11° de elementen die aanleiding geven tot een afzonderlijke vergoeding, voor zover die niet vermeld zijn in of afwijken van de collectieve rechten en plichten. (bijlage 1)

5.2 Collectieve rechten en plichten

Wat vroeger het charter was, wordt nu: de collectieve rechten en plichten. Op die manier wordt het onderscheid tussen collectief (de collectieve rechten en plichten) en individueel (de individuele dienstverleningsovereenkomst) heel duidelijk gemaakt.

Voorzieningen van eenzelfde inrichtende macht mogen dezelfde collectieve rechten en plichten hebben. Er kunnen echter ook voor elk van die voorzieningen afzonderlijk collectieve rechten en plichten worden opgesteld. (artikel 15)

De volgende elementen moeten minimaal in de collectieve rechten en plichten worden vermeld:

- 1° de exacte identificatie van de voorziening : benaming, zetel, aard van de rechtsvorm van de rechtspersoon die de voorziening beheert, datum en duur van de erkenning of vergunning;
- 2° de missie, visie, waarden, doelstellingen en strategie van de voorziening;
- 3° een overzicht van het ondersteuningsaanbod, met een globale omschrijving van de doelgroep;
- 4° in voorkomend geval, de bijzondere opnamevoorwaarden;
- 5° de wederzijdse rechten en verplichtingen van de gebruiker of vertegenwoordiger en de voorziening;
- 6° de prestaties of verstrekkingen die aanleiding geven tot bijkomende vergoedingen;
- 7° de omstandigheden die aanleiding kunnen geven tot heroriëntering of ontslag uit de voorziening, de opzeggingstermijnen en de opzeggingsvergoeding ingeval de opzeggingstermijnen niet gerespecteerd worden;
- 8° de wijze waarop het collectief overleg met de gebruikers georganiseerd wordt;
- 9° in voorkomend geval, het huishoudelijk reglement van het collectief overleg;
- 10° de wijze waarop opmerkingen, suggesties en klachten kunnen worden ingediend en de wijze waarop ze behandeld worden, rekening houdend met de bepalingen van hoofdstuk 6;
- 11° de contactgegevens van de klachtencommissie;
- 12° de onafhankelijke derde, bepaald in artikel 38, § 2;
- 13° in voorkomend geval, de samenstelling van de toezichtsraad voor beheer van gelden en goederen, vermeld in artikel 8 van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juni 1994 betreffende het beheer van gelden of goederen van personen met een handicap door beheerders of personeelsleden van voorzieningen bedoeld in het decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap;
- 14° de plaats en de wijze waarop het kwaliteitshandboek ingezien kan worden;
- 15° een overzicht van de risico's die de voorziening in het belang van gebruiker verzekert;

16° de wijze waarop de collectieve rechten en plichten in overleg kunnen worden aangepast;
17° de tarieven van de woon- en leefkosten.

6 Collectief overlegorgaan

Voor het collectief overlegorgaan werden er twee belangrijke aanvullingen gedaan.

Ten eerste wordt voorafgaand overleg met het collectief overlegorgaan verplicht voor het aanbrengen van wijzigingen aan de woon- en leefkosten.

Ten tweede wordt er een mogelijkheid voor het collectief overlegorgaan toegevoegd om klachten die over meer dan één gebruiker gaan en die de gebruikers niet in persoonlijke naam bij de voorziening willen indienen, schriftelijk in te dienen bij de leidend ambtenaar van het VAPH. (artikel 29)

7 Verbrekingsvergoeding

Als bij beëindiging van de ondersteuning één van de partijen de opzegtermijn niet respecteert, dan is die aan de andere partij een verbrekingsvergoeding verschuldigd. Het bedrag van deze verbrekingsvergoeding werd in overeenstemming gebracht met de persoonsvolgende financiering, net zoals bij de proefperiode (zie punt 3). Deze vergoeding is nu gelijk aan de vergoeding die verschuldigd zou zijn voor een periode van drie maanden zorg en ondersteuning. (artikel 40)

8 Herkenbaarheid erkenning/vergunning VAPH

De bepaling dat aan de voorgevel van elke voorziening erkend door het agentschap een plaat aangebracht moest worden met de vermelding “erkend en gesubsidieerd door het VAPH” en het logo van het VAPH, is geschrapt.

In de plaats daarvan werd er toegevoegd dat de vermelding “erkend of vergund door het VAPH” moet worden opgenomen in elektronische communicatiemiddelen en elektronische media die de gebruikers als doelgroep hebben. (artikel 51)

9 Termijnen tekorten

In de artikelen 55 tot en met 58 van het besluit zijn de termijnen bepaald waarbinnen de voorziening maatregelen moet nemen om aan de verplichtingen te voldoen waarvan zorginspectie heeft vastgesteld dat de voorziening daar niet of onvoldoende aan voldeed. De minimumtermijn is aangepast van zes maanden naar drie maanden.

10 Ernstige overtredingen

Als zorginspectie ernstige inbreuken op de regelgeving vaststelde, dan kon het VAPH niet onmiddellijk maatregelen nemen. Dat is nu verholpen doordat volgende bepaling werd toegevoegd:

Als er ernstige aanwijzingen zijn dat de integriteit van de gebruikers in de context van de geleverde ondersteuning in het gedrang komt en dat bevestigd wordt door de vaststellingen van Zorginspectie, kan de leidend ambtenaar onmiddellijk begeleidende maatregelen opleggen.

Als uit vaststellingen van Zorginspectie ernstige afwijkingen, fraude of financieel misbruik blijken of als blijkt dat bedrieglijke gegevens werden doorgegeven, kan de leidend ambtenaar onmiddellijk begeleidende maatregelen of een administratieve geldboete opleggen, of de erkenning of vergunning van de voorziening opschorten of intrekken. (artikel 59/1)

Met vriendelijke groeten

James Van Casteren
Administrateur-generaal